

Πέρα από τη βιολογική προωρότητα: Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες στη γέννηση και αναπτυξιακή έκβαση στους 9 μήνες (Μελέτη ProMote)

Θεανώ Κοκκινάκη¹ (kokkinaki@uoc.gr), Νικόλ Αναγνωστάτου² (nicolehilda@gmail.com), Μαρία Μαρκοδημητράκη³ (markodim@uoc.gr), Θεανώ Ρουμελιωτάκη⁴ (roumeliot@uoc.gr), Ελευθέριος Παντερής² (eleftherios.panteris@gmail.com), Γεωργία Δραγουμανάκη² (dragoumanakigeorgia@gmail.com), Αντωνία Μανουρά² (tmanour@gmail.com), Μανώλης Τζατζαράκης⁵ (tzatzarakis@uoc.gr), Έλενα Βακωνάκη⁵ (evakonaki@uoc.gr), Αριστείδης Τσατσάκης⁶ (tsatsaka@uoc.gr), Χαρίδημος Κονδυλάκης⁷ (kondylak@ics.forth.gr), Ελευθερία Χατζηδάκη² (elhatzidaki@gmail.com)

¹ Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης (kokkinaki@uoc.gr)

² Νεογνολογική Κλινική / Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης

³ Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

⁴ Τμήμα Κοινωνικής Ιατρικής, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης

⁵ Εργαστήριο Τοξικολογίας, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης

⁶ Κέντρο Τοξικολογίας & Εφαρμογών Επιστημών, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 70013 Ηράκλειο, Ελλάδα· Universidad Ecotec, Km. 13.5 Samborondon, Samborondon 092302, Ισημερινός· Sechenov IM, First State Medical University, 119991 Μόσχα, Ρωσία

⁷ Εργαστήριο Υπολογιστικής Βιοϊατρικής, FORTH-ICS, Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Το υψηλό στρες που βιώνουν οι γονείς των προώρων βρεφών επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα της συζυγικής σχέσης επιφέροντας δυσλειτουργικές αλλαγές στην οικογένεια. Οι συνδυασμένες επιδράσεις της μητρικής ψυχικής υγείας και των πόρων κοινωνικής υποστήριξης επηρεάζουν τα αναπτυξιακά αποτελέσματα των παιδιών, ωστόσο οι σχετικές μελέτες για τα πρόωρα βρέφη είναι περιορισμένες. Στόχος της μελέτης είναι η διερεύνηση της συσχέτισης μεταξύ ψυχοκοινωνικών παραγόντων και της ανάπτυξης πρόωρων βρεφών στους 9 μήνες (διορθωμένη ηλικία).

Στη μελέτη συμμετείχαν συνολικά 132 πρόωρα νεογνά από 112 μητέρες. Η μητρική κατάθλιψη κατά τη γέννηση αξιολογήθηκε με την Κλίμακα Επιλόχειας Κατάθλιψης του Εδιμβούργου. Το άγχος μετρήθηκε με το Ερωτηματολόγιο Άγχους Κατάστασης-Διάθεσης για Ενήλικες του Spielberger. Η αντιλαμβανόμενη οικογενειακή λειτουργικότητα αξιολογήθηκε με το πακέτο κλιμάκων FACES IV. Η αντιλαμβανόμενη κοινωνική υποστήριξη μετρήθηκε με την Πολυδιάστατη Κλίμακα Αντιλαμβανόμενης Κοινωνικής Υποστήριξης. Οι συμπεριφορές δυαδικής αντιμετώπισης αξιολογήθηκαν μέσω του Ερωτηματολογίου Δυαδικής Αντιμετώπισης. Στους 9 μήνες, η ανάπτυξη των πρόωρων βρεφών αξιολογήθηκε στο νοσοκομείο με τη χορήγηση των Κλιμάκων Ανάπτυξης Βρεφών και Νηπίων Bayley, 3η Έκδοση. Κατά τη γέννηση, οι βαθμολογίες EPDS δεν έδειξαν συσχέτιση με τα αποτελέσματα της Bayley-III στους 9 μήνες. Η υποστηρικτική δυαδική αντιμετώπιση από τη μητέρα σχετίστηκε με καλύτερη κινητική ανάπτυξη των πρόωρων βρεφών. Η κοινωνικο-συναισθηματική λειτουργικότητα ήταν επίσης υψηλότερη όταν οι μητέρες ανέφεραν πιο δομημένη οικογενειακή λειτουργικότητα και συνεργατική αντιμετώπιση του στρες.

Η κοινή δυαδική αντιμετώπιση συσχετίστηκε θετικά με τον συνολικό δείκτη κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης. Η αντιλαμβανόμενη υποστήριξη από φίλους συνδέθηκε με καλύτερη επικοινωνία και λεπτή κινητικότητα, παρουσιάζοντας συσχέτιση με την γλωσσική ανάπτυξη και με τις κλίμακες λεπτής κινητικότητας.

Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι οι εγγύς ψυχοκοινωνικοί πόροι μπορούν να διαμορφώσουν ουσιαστικά τα αναπτυξιακά αποτελέσματα κατά το τέλος του πρώτου έτους ζωής των πρόωρων βρεφών. Η μελέτη αναδεικνύει την ανάγκη για ενσωμάτωση συστηματικού ελέγχου της αντιλαμβανόμενης κοινωνικής υποστήριξης και της οικογενειακής λειτουργικότητας στην τακτική παρακολούθηση των πρόωρων βρεφών.